

le ho utlwahatsa mahlatsipa.

- **Ho tswela molemo ditheo tsa toka**

E thusa ho fokotsa dinyeo tse ngata tse salletseng morao le ho fedisa ditjeo tse sa hlokahaleng mmoho le tieho tsamaisong ya toka. Tshubukellano ditjhankaneng le ditjeo ho ba lefang lekgetho di ka fokotswa le tsona.

- **Ntlatfatsa ya ho ba le seabo hwa baahi tharollong ya diqwaketsano**

Ho kenyeletswa le ho ba le seabo ha baahi tsamaisong ya Toka ka ho nka Boikarabelo ho matlafatsa le ho tiisa demokrasi ya rona.

DINTLHA TSA BOHLOKWA

DINTLHA TSA HO IKOPANYA LE DOJ & CD:

Ofisi ya Naha

Mme C Kok

Mohala: (012) 315 1259

Email: ckok@justice.gov.za

Adv J.V Mbamali

Mohala: (012) 315 1458

Email: VMbamali@justice.gov.za

Diofisi tsa Mabatowa (Batsamaisi ba Ditshebeletso tsa Molao)

Mme P Moodley (KwaZulu-Natal)

Mohala: (031) 301 5303

Email: pmoodley@justice.gov.za

Ntate P Mthimunye (Mpumalanga)

Mohala: (013) 753 9333

Email: PMthimunye@justice.gov.za

Ntate D.B Ramolibe (Free State)

Mohala: (051) 407 1800

Email: dramolibe@justice.gov.za

Mme D.E Mongoato (Kapa Botjhabela)

Mohala: (043) 702 7108

Email: dmngoato@justice.gov.za

Ntate S Ramasodi (Gauteng)

Mohala: (011) 223 7681

Email: SRamasodi@justice.gov.za

Ntate M Sebetso (Limpopo)

Mohala: (015) 297 5562

Email: msebetso@justice.gov.za

Adv D Plaatjies (Kapa Leboya)

Mohala: (053) 839 0052

Email: dplaatjies@justice.gov.za

Mme D Kassan (Kapa Bophirima)

Mohala: (021) 462 5470

Email: DKassan@justice.gov.za

Mme R Tladi (Leboya Bophirima)

Mohala: (018) 389 8305

Email: rtladi@justice.gov.za

Letlakala la Dintlha

TOKA KA HO NKA BOIKARABELO

SELELEKELA

Tekong ya ho tobana le diphepetso tse tobaneng le ditshebeletso tsa tsamaiso ya toka le ho ntlafatsa tsamaiso ya toka, Sehlopha sa Thibello ya Bosenyi le Polokeho se nkile tshebediso ya Toka ka ho nka Boikarabelo bakeng sa mabaka a mmalwa a fapaneng a kenyeletsang ntlha ya hore Toka ka ho nka Boikarabelo e tsamaiswa ho ya ka tlwaelo tsa setho le tsela tsa setho tsa ho shebana le bosenyi, mme le hore e shebana le mekgwa e ka hare le e ka thoko ho tsela tsa tshebetso tsa bosenyi, ho kenyeletswa le “ditsela tsa toka le taelo tseo eseng tsa mmuso”.

Ho na le ho tshwana pakeng tsa Toka ka ho nka Boikarabelo le tsela tsa toka tse sebediswang ke maAfrika ka makgotla a baahi le makgotla a tlwaelehleng tseo di seng di sebediswa dibakeng tsa ditoropo ka diforamo tse tshwanang le dikomiti tsa baahi le makgotla a batho. Ditsela tsa kgalemo jwaloka tsela ya ho fa batho dikotlo bakeng sa ditlolo tsa molao e bonahala e sa be le katleho e kalo, ke ka hoo ho hloka halang tsela ya tshebetso e fapaneng.

TOKA KA HO NKA BOIKARABELO KE ENG?

Toka ka ho nka Boikarabelo ke mokgwa wa toka o ikemiseditseng ho kenyeletsa batho ba nang le qwaketsano le ba bang ba angwang ke bosenyi (mahlatsipa, basenyi, malapa a amehang le diitho tsa setjhaba) hore ba kopane ho qollana le bosenyi, diithoko le mesebetsi ka ho nka maikarabelo, ho tlisa phedisano le ho fumana mehato ya ho thibela ho ipheta-pheta ha diketsehalo le ho kgothalletsa poellano.

Toka ka ho nka Boikarabelo e nka bosenyi e le ketsahalo kgahlanong le lehlatsipa mme e shebana le ho lokisa tshenyo e entsweng kgahlano le lehlatsipa le setjhaba. E

dumela hore basenyi le bona ba hloka thuso mme e leka ho qolla se hloka ho fetolwa ho thibela hore ba phethe ba senye nakong e tlang.

KE EFE MELEMO LE METHEO YA TOKA KA HO NKA BOIKARABELO?

1. Ditsela tsa Tshebetso tsa Toka ka ho nka Boikarabelo di tlameha ho itshetleha ka molao, ditokelo tsa botho le tsa batho le ditokelo tseo Molaotheo wa Aforika Borwa o fanang ka tsona
2. Toka ka ho nka Boikarabelo e tlameha ho netefatsa polokeho ya seriti sa mahlatsipa le basenyi, mme e netefatse hore ha ho kगतello kapa kgethollo.
3. Batho bohle ba amehang ba tlameha ho fumantshwa dintlha tsohle tse amanang le tsela ya tshebetso, ditokelo tsa bona nakong ya tshebetso le sepheto se lebelletsweng phethelong ya tshebetso.
4. Batho bohle ba amehang ba tlameha ho utlwisisa hore ba ka ikgula ditsamaisong nako efe kapa efe.
5. Batho bohle ba amehang ba tlameha ho fumantshwa nako e lekaneng ho etsa kgetho tsa bona, nakong eo ho sebediswang Toka ka ho nka Boikarabelo.
6. Qeto ya ho sebedisa Toka ka ho nka Boikarabelo e ka etswa nako efe kapa efe tsamaisong ya tsa toka, ho hatellwa phitisetso pele nyewe e qala, dintlha tsa boitlaleho le tumellano tsa kahlolo, tshebetso ya pele ho kahlolo, ele karolo ya kahlolo, hapa ele karolo ya ho kgutlisetswa ho phela le setjhaba, ho kenyeletswa le parola.
7. Bohle ba tlameha ho ithaopa ho ba le seabo tshebedisong ya Toka ka ho nka Boikarabelo, ho kenyeletswa le lehlatsipa.

8. Ho tlamehwa ho dumella mahlatsipa le basenyi ho tla le batho ba tlo ba tshehetsa hafela ba sa tlo hatella ditokelo le polokeho ya babang.

E KA SEBEDISWA NENG?

Toka ka ho nka Boikarabelo e ka sebediswa nako efe kapa efe Tsamaisong ya Toka, jwalo ka:-

1. Pele ho qoso (pele qoso e tlalehwa).
2. Pelo ho nyewe (ha qoso e se e tlalehlwe empa pele moqusuwa a hlahella Kgotla).
3. kamora qoso (kamora ha ho etswa qoso, empa pele ha boitlaleho kgotla).
4. Kamora ha ho bonwa molato, empa pele ha ho ahlolwa.
5. Kamora kahlolo (bakeng sa parola le ho buseletswa setjhabeng).

MELEMO YA TSHEBEDISO YA HO NKA BOIKARABELO KE EFENG TSHEBETSONG TSA TOKA?

- **Phediso ya pheto-pheto ya tlolo tsa molao**
Diphuputso di supa ha ditlokotsebe tse kgalemetsweng ka ho sebedisa Toka ka ho nka Boikarabelo di se na ho phetha di tlola molao hape ho ena le bao ba kgalemetsweng ka tsela tse tlwaelehleng.
- **Matlafatso ya mahlatsipa**
Ditsela tsa tshebetso tsa Toka ka ho nka Boikarabelo di ka tsamaisa phihlollo ya toka bakeng sa mahlatsipa le ho ba matlafatsa. Di boloka nako le ditjeo. Di ka kgona ho fana ka menyatla ya ho lokisa, ho kgutlisetsa